

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 461/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť S. F., T., zastúpeného U., s. r. o. (pôvodne len U. s. r. o.), v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. J. Š., vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 7/2012-244 z 19. júna 2012 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 17 C 203/2010-207 z 29. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a obsah sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2012 doručená sťažnosť S. F. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46

ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 7/2012-244 z 19. júna 2012 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 203/2010-207 z 29. septembra 2011.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh, ako aj z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 17 C 203/2010, do ktorého ústavný súd nahliadol, bol zistený tento skutkový stav:

2.1 Sťažovateľ uzavrel 1. októbra 2003 s U., a. s. (vystupujúcou od 18. decembra 2003 pod obchodným menom W., a. s.; ďalej len „poisťovňa“), zmluvu v nemeckom jazyku označenú ako „*Dienstvertrag*“ (vzhľadom na to, že slovenské označenie tejto zmluvy je medzi sťažovateľom a poisťovňou dodnes sporné, bude ju ústavný súd v ďalšom texte označovať len ako „zmluva“ alebo bude používať jej originálne nemecké označenie v úvodzovkách a citácie z tejto zmluvy bude ústavný súd uvádzať vo vlastnom preklade, pozn.). Poisťovňa v nej bola označená ako „*Dienstgeber*“, sťažovateľ ako „*Dienstnehmer*“. V úvodnej vete tejto zmluvy zmluvné strany skonštatovali, že sťažovateľ „*wurde in der a. o. Hauptversammlung vom 29. 9. 2003 zum Vorstandsmitglied gewählt und gleichzeitig zum Vorstandvorsitzenden bestellt*“ (preklad: „*bol na mimoriadnom valnom zhromaždení 29. 9. 2003 zvolený za člena predstavenstva a súčasne vymenovaný za predsedu predstavenstva*“). V bode 1 bolo doslovne ustanovené, že sťažovateľ „*– im Folgenden kurz Vorstandsmitglied genannt – ist verpflichtet, seine ganze Arbeitskraft der U. zur Verfügung zu stellen. Er darf nur mir ausdrücklicher Bewilligung des Vorsitzenden des Aufsichtsrates eine Erwerbstätigkeit selbständiger oder unselbständiger Art neben seiner Tätigkeit für die U. aufnehmen, insbesondere in eine Aufsichtsrat, Vorstand und dergleichen mehr einer anderen Gesellschaft eintreten oder in einem solchen verbleiben oder beratend (konsultativ) für eine andere Gesellschaft tätig sein*“ [preklad: «– ďalej skrátene len „člen predstavenstva“ – je povinný dať U. (t. j. poisťovni, pozn.) k dispozícii celú svoju pracovnú silu. Len s výslovným súhlasom predsedu dozornej rady smie popri svojej činnosti pre U. začať vykonávať zárobkovú činnosť samostatného alebo nesamostatného typu, najmä vstúpiť do dozornej rady, predstavenstva a podobných orgánov inej spoločnosti alebo v

takom orgáne zotrvať alebo byť pre inú spoločnosť poradensky (konzultatívne) činný»]. V ďalších ustanoveniach zmluvy, v ktorých je sťažovateľ dôsledne označovaný ako „Vorstandsmitglied“ (t. j. „člen predstavenstva“),

- bol dohodnutý mesačný plat vyplácaný 14-krát ročne a k tomu tzv. „Bilanzgeld“ („bilančné“) vo výške dvoch mesačných plátov, pričom vyššiu bilančnú odmenu mohla schváliť dozorná rada; strany vzali na vedomie, že týmito príjmami sú uspokojené všetky nároky z titulu práce nadčas (bod 2),

- bola dohodnutá ročná dovolenka v rozsahu 25 pracovných dní (bod 3),

- boli dohodnuté náhrady výdavkov pracovných ciest platné v poisťovni, pokiaľ nebudú preukázané vyššie výdavky a pokiaľ dozorná rada neurčí iné sadzby (bod 4),

- bolo dohodnuté poistenie sťažovateľa proti úrazu na presne určené poistné sumy, pričom platbu poistného počas trvania pomeru medzi sťažovateľom a poisťovňou prevzala na seba poisťovňa (bod 5),

- bolo dohodnuté, že sťažovateľovi bude od 1. októbra 2003 poskytnutá suma 50 000 Sk mesačne na dôchodkové zabezpečenie, ktoré sa mu buď vyplatia ako odmenu, alebo, ak si to bude želať, sa poukážu priamo zákonom uznanej dôchodkovej poisťovni alebo tzv. „Zukunftsvorsorge“, t. j. inštitúcii doplnkového poistenia (bod 6).

Podľa bodu 7 zmluvy: *„Dieses Dienstverhältnis wird auf unbestimmte Dauer abgeschlossen. Es kann von beiden Vertragspartnern unter Einhaltung einer sechsmonatigen Kündigungsfrist auf das Ende eines jeden Kalendervierteljahres gekündigt werden. Sollte die Hauptversammlung der U. das Vorstandsmitglied abberufen, so gilt dies als Kündigung des Dienstverhältnisses.“* [Preklad: «Tento služobný pomer (preklad použitého pojmu „Dienstverhältnis“ bol tiež sporný medzi sťažovateľom a poisťovňou, preto ústavný súd volí neutrálny pojem „služobný pomer“, pozn.) sa uzatvára na neurčitý čas. Každá zo zmluvných strán ho môže vypovedať ku koncu kalendárneho štvrťroka pri zachovaní šesťmesačnej výpovednej lehoty. Ak valné zhromaždenie U. člena predstavenstva odvolá, považuje sa to za výpoveď služobného pomeru.»].

Zmluva bola vlastnoručne podpísaná sťažovateľom a za poisťovňu predsedom dozornej rady.

2.2 Listom z 26. marca 2010 označeným ako „*Výpoveď zmluvy o výkone funkcie*“ poisťovňa sťažovateľovi oznámila, že „*na základe zmluvy o výkone funkcie uzatvorenej dňa 1. 10. 2003... vykonávate činnosť člena predstavenstva W., a. s.*

V zmysle bodu 7. zmluvy o výkone funkcie Vám týmto W. dáva výpoveď tejto zmluvy. Výpovedná lehota je 6 mesiacov a končí 30. 9. 2010“.

List bol vlastnoručne podpísaný predsedom dozornej rady poisťovne a dvoma členmi predstavenstva poisťovne. Sťažovateľovi bol doručený osobne v ten istý deň.

2.3 Žalobou podanou okresnému súdu 28. októbra 2010 sa sťažovateľ domáhal určenia, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou z 26. marca 2010 je neplatné, že jeho pracovný pomer k poisťovni trvá a poisťovňa je povinná zaplatiť mu náhradu mzdy. Svoju žalobu založil na tom, že zmluva z 1. októbra 2003 je pracovnou zmluvou, ktorou bol založený pracovný pomer na neurčitý čas. Výpoveď z 26. marca 2010 neuvádzala žiaden dôvod skončenia pracovného pomeru, v dôsledku čoho bola podľa sťažovateľa neplatná kvôli rozporu s ustanovením § 63 Zákonníka práce. K žalobe sťažovateľ priložil „*Dienstvertrag*“ z 1. októbra 2003 s úradným prekladom zo 17. októbra 2010, v ktorom bol tento názov preložený ako „*Pracovná zmluva*“.

Žalovaná poisťovňa vo svojom vyjadrení tvrdila, že „*Dienstvertrag*“ z 1. októbra 2003 je zmluvou o výkone funkcie uzavretou v zmysle § 66 ods. 3 Obchodného zákonníka medzi sťažovateľom ako predsedom predstavenstva poisťovne a poisťovňou. Na dôkaz toho predložila iný úradný preklad uvedenej zmluvy, v ktorom je jej názov preložený ako „*Zmluva o výkone funkcie*“. V prospech tejto kvalifikácie hovorilo podľa poisťovne to, že úradný preklad s takýmto označením zmluvy bol vyhotovený už 9. decembra 2003 a sťažovateľ proti nemu nijako nenamietal (dokonca tento preklad z titulu svojej funkcie zabezpečil u tlmočníčky), sťažovateľ mal osobitný pracovný pomer k materskej spoločnosti v Rakúsku a v Slovenskej republike sa dobrovoľne prihlásil do systému sociálneho poistenia (t. j. nebol doň prihlásený zo strany poisťovne ako zamestnávateľa).

V následnom vyjadrení sťažovateľ poukázal predovšetkým na jazykový význam slova „Dienstvertrag“, ktorý podľa neho označuje „pracovnú zmluvu“, čo odvodzoval jednak z dostupných prekladových slovníkov, internetových prekladačov, ale aj ustanovenia § 1154 rakúskeho Všeobecného občianskeho zákonníka, ktoré pod rubrikou „Dienstvertrag“ údajne upravujú pracovnú zmluvu. Zmluva takmer totožného znenia bola medzi sťažovateľom a poisťovňou uzavretá už 2. januára 1999, pričom túto podľa neho zmluvné strany považovali za pracovnú zmluvu. Sťažovateľ ďalej vykonával u poisťovne funkciu generálneho riaditeľa, ktorá sa podľa neho mala vykonávať v pracovnom pomere a ktorá si – na rozdiel od funkcie predsedu predstavenstva – skutočne vyžadovala nasadenie celej pracovnej sily sťažovateľa.

2.4 Okresný súd rozsudkom č. k. 17 C 203/2010-207 z 29. septembra 2011 žalobu sťažovateľa zamietol a v jeho odôvodnení uviedol:

«V konaní bolo teda sporné, či medzi účastníkmi vznikol pracovnoprávny vzťah, resp. zmluvný vzťah založený podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Z uvedeného dôvodu súd posudzoval právny úkon – zmluvu zo dňa 01. 10. 2003 nie podľa samotného označenia zmluvy, ale podľa jej obsahu. Z obsahu zmluvy vyplýva, že... (nasleduje zhrnutie obsahu zmluvy, ako je uvedený v bode 2.1 tohto odôvodnenia, pozn.).

... Žalobca (sťažovateľ, pozn.) poukázal, že už v minulosti uzavrel so žalovaným (poisťovňa, pozn.) pracovnú zmluvu, a to zmluvu zo dňa 02. 01. 1999. Po posúdení zmluvy súd konštatuje, že aj v tomto prípade sa v zmluve konštatuje, že žalobca bol zakladateľskou zmluvou zo dňa 23. 04. 1998 vymenovaný za člena predstavenstva na zasadnutí predstavenstva dňa 03. 07. 1998 za predsedu predstavenstva. Touto zmluvou bol založený vzťah medzi obchodnou spoločnosťou a žalobcom ako členom jej štatutárneho orgánu. Aj v tomto prípade súd posúdil tento právny úkon ako zmluvu o výkone funkcie...

Žalobca ďalej poukázal na to, že počas pôsobenia žalobcu u žalovaného pracoval ako generálny riaditeľ, čo preukazuje pracovný a organizačný poriadok žalovaného, sústavne vykonával pracovnú činnosť v prospech žalovaného ako zamestnávateľa. K vyjadreniam žalobcu súd uvádza, že zmluva zo dňa 01. 10. 2003 bola spísaná v jazyku nemeckom, označená bola ako „Dienstvertrag“... Súd však nemôže posudzovať právny úkon iba podľa toho, ako je pomenovaný. Použitie pojmov pracovnoprávneho predpisu

nezakladajú samé o sebe vznik pracovnoprávneho vzťahu. Podstatný je obsah takéhoto právneho úkonu.

Z obsahu zmluvy zo dňa 01. 10. 2003 je jednoznačné, že sa ňou založil vzťah medzi žalovaným ako obchodnou spoločnosťou a žalobcom ako členom jej štatutárneho orgánu, tak ako to upravuje ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka. Z obsahu zmluvy nevyplýva, že by žalobca mal na jej základe vykonávať pre žalovaného iné práce, ktoré by sa dali subsumovať pod ustanovenia Zákonníka práce.

V zmysle... organizačného poriadku žalovaného, riadiacimi pracovníkmi poisťovne sú generálny riaditeľ... Funkciu generálneho riaditeľa poisťovne vykonáva predseda predstavenstva... Člena predstavenstva, ktorý na základe zmluvy o výkone funkcie... vykonáva svoju funkciu v spoločnosti ako hlavné povolanie..., poveruje týmto poisťovňa funkciou vrchný riaditeľ.

Podľa... organizačného poriadku generálny riaditeľ vedie poisťovňu ako celok a koordinuje činnosť poisťovne na najvyššej úrovni.

K tomu súd poznamenáva, že aj v zmysle citovaného organizačného poriadku člen predstavenstva vykonáva svoju funkciu na základe „zmluvy o výkone funkcie“. Činnosť generálneho riaditeľa je charakterizovaná ako riadiaca funkcia, ktorú môže vykonávať len predseda predstavenstva. Teda generálny riaditeľ koná ako štatutárny orgán, preto túto činnosť nemožno považovať za prácu podľa pracovnoprávnych predpisov. Ak dôjde k zániku funkcie predsedu predstavenstva, dôjde zároveň k zániku funkcie generálneho riaditeľa. ...

Pokiaľ ide o povahu a charakter právneho vzťahu, poukazujúc na obsah zmluvného vzťahu, ktorý vznikol medzi účastníkmi konania a so zreteľom na odvetvie práva ho upravujúce, súd konštatuje, že sa jednoznačne jedná o vzťah obchodno-právny... Činnosť štatutárneho orgánu (prípadne jeho člena – pokiaľ ide o kolektívny orgán) obchodnej spoločnosti nevykonáva fyzická osoba v pracovnom pomere, a to ani v prípade, že nie je spoločníkom, pretože výkon funkcie štatutárneho orgánu spoločnosti nie je druhom práce a vznik a zánik tohto právneho vzťahu nie je upravený pracovnoprávnymi predpismi.

Prípadné pracovné zmluvy, predmetom ktorých je výkon funkcie štatutárneho orgánu, sa v ustálenej súdnej praxi považujú za neplatné, pričom tento názor platí bez ohľadu na to, či je predmetom pracovnej zmluvy časť výkonu funkcie štatutárneho orgánu

spočívajúca v konaní v mene spoločnosti navonok alebo v obchodnom vedení spoločnosti, nakoľko samotná okolnosť, že štatutárny orgán koná smerom dovnútra spoločnosti alebo navonok, nič nemení na tom, že koná ako štatutárny orgán a že táto činnosť nie je druhom práce. Pre úplnosť súd podotýka, že nemožnosť vykonávať funkciu štatutárneho orgánu/konateľa obchodnej spoločnosti v pracovnom pomere sa vzťahuje aj na prípady, keď vykonávaná práca na základe pracovnej zmluvy, v ktorej je formálne identifikovaný druh práce inak, v skutočnosti zahŕňa aj výkon činnosti štatutárneho orgánu, čo sa však na daný prípad nevzťahuje.

Zmluva zo dňa 02. 01. 1999 a rovnako a zmluva zo dňa 01. 10. 2003 sú jednoznačne zmluvami o výkone činnosti, podľa § 66 ods. 3 OZ (Obchodného zákonníka, pozn.). Na základe zmluvy zo dňa 01. 10. 2003 pracovnoprávny vzťah medzi účastníkmi konania nevznikol, preto ak sa žalobca domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru, bola jeho žaloba nedôvodná. Výpoveď zo dňa 26. 03. 2010 nie je výpoveďou z pracovného pomeru, ale výpoveďou zmluvy o výkone funkcie.»

2.5 Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie s návrhom zmeniť napadnutý rozsudok a žalobe vyhovieť, eventuálne ho zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie. V odvolaní namietol najmä toto:

a) Sťažovateľ vykonával u poisťovne dve funkcie, a to funkciu predsedu predstavenstva a funkciu generálneho riaditeľa, ktorých náplň je podrobne upravená v pracovnom poriadku, ktorého obsah mal okresný súd dokazovať aj bez návrhu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Sťažovateľ mal celú pracovnú silu venovať aj činnostiam, ktoré nie sú vyhradené členovi predstavenstva, a takto široko koncipovaný rozsah pracovnej činnosti treba považovať za pracovnú náplň zamestnanca v zmysle Zákonníka práce. Pracovný poriadok poisťovne ďalej pripúšťal, aby členovia predstavenstva mali u poisťovne súčasne pracovný pomer.

b) Pracovnú zmluvu mal uzavretú aj sťažovateľov predchodca vo funkcii.

c) Poisťovňa bola profesionálne riadená spoločnosť s právnym oddelením, takže si musela byť vedomá právnych dôsledkov použitia pracovnoprávnych pojmov (pracovná zmluva, plat, dovolenka, zamestnanec, zamestnávateľ) v zmluve z 1. októbra 2003 a tieto

jednoznačne dokazujú jej vôľu uzavrieť pracovný pomer. To mal dokázať výsluch predsedu dozornej rady, ktorý zmluvu z 1. októbra 2003 podpísal.

d) Zmluva z 2. januára 1999 nebola schválená valným zhromaždením, ako to vyžaduje § 66 ods. 3 Obchodného zákonníka.

Ďalšími podaniami sťažovateľ navrhol výsluch ďalšieho svedka, ktorý mal podobné postavenie ako sťažovateľ v inej spoločnosti v skupine W. a bol s ním založený i ukončený pracovný pomer, čím mala byť dokázaná zhodná firemná kultúra v celej tejto skupine. Podľa sťažovateľa išlo v tomto prípade o dôkazy, ktoré mal okresný súd vykonať aj bez návrhu podľa ustanovenia § 120 ods. 1 tretej vety OSP.

2.6 Krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 7/2012-244 z 19. júna 2012 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a v jeho dôvodoch uviedol okrem iného toto:

«Pretože členovia štatutárnych orgánov, (§ 7 ods. 3 Zák. práce) nevykazujú všetky potrebné charakteristiky pracovného pomeru, ich vzťah napr. k príslušnej obchodnej spoločnosti, resp. družstvu nemá byť pracovno-právnym vzťahom, ale vzťahom založeným predovšetkým zmluvou o ustanovení do funkcie. Vykonávanie funkcie člena štatutárneho orgánu nie je výkonom závislej práce v podriadenosti zamestnávateľovi, ako to vyplýva nielen zo všeobecnej charakteristiky pracovného pomeru zakotveného v Zákonníku práce, ale aj z právnej charakteristiky pracovného záväzku zamestnanca podľa zákonníka práce. Nemožno však vylúčiť, aby medzi členom štatutárneho orgánu a zamestnávateľom nebol založený pracovný pomer, pri ktorom druhom práce by bola iná pracovná činnosť, než je výkon funkcie štatutárneho orgánu. Týmto spôsobom môžu vzniknúť dva paralelné od seba zásadne nezávislé právne vzťahy, z ktorých jeden sa bude spravovať napr. mandátnou zmluvou podľa Obchodného zákonníka a druhý pracovnou zmluvou podľa Zákonníka práce. Vždy je smerodajný charakter vykonávanej práce (Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc., 2007, Zákonník práce komentár, piate prepracované a doplnené vydanie, Sprint, október 2007).

V prejednávanej veci sa navrhovateľ domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou zo strany zamestnávateľa (odporcu) zo dňa 26. 03. 2010, určenia že pracovný pomer medzi ním a odporcom naďalej trvá a náhrady mzdy. Z listu

odporcu zo dňa 26. 03. 2010, adresovaného navrhovateľovi, označeného ako výpoveď zmluvy o výkone funkcie však nevyplýva, že by išlo o výpoveď z pracovného pomeru, táto skutočnosť nevyplýva ani z obsahu predmetného listu, v ktorom je uvedený odkaz na bod 7 zmluvy o výkone funkcie zo dňa 01. 10. 2003, v ktorom si zmluvné strany dohodli možnosť vypovedania pomeru založeného medzi nimi predmetnou zmluvou a to obidvoma zmluvnými partnermi pri dodržaní šesťmesačnej výpovednej lehoty koncom každého kalendárneho štvrťroku a zároveň si dohodli aj osobitný spôsob skončenia tohto pomeru a to odvolaním člena predstavenstva valným zhromaždením spoločnosti, ktoré platí ako výpoveď z uvedeného článku 7 zmluvy uzavretej medzi účastníkmi dňa 01. 10. 2003. Je teda zrejmé, že pre výpoveď tejto zmluvy nie je potrebné špecifikovať výpovedný dôvod v zmysle Zákonníka práce. Súd prvého stupňa správne posudzoval predložené preklady predmetnej zmluvy zo dňa 01. 10. 2003, v ktorých je zmluva rozdielne označená ako zmluva o výkone funkcie a pracovná zmluva, podľa jej obsahu a správne dospel k záveru, že touto zmluvou nebol založený pracovnoprávny vzťah medzi zmluvnými stranami, keď predmetom tejto zmluvy je výkon činnosti člena predstavenstva a predsedu predstavenstva, pričom navrhovateľ je v zmysle zmluvy povinný poskytnúť svoju celú pracovnú silu v spoločnosti odporcu, avšak iný druh práce, ktorý by mal navrhovateľ vykonávať pre odporcu ako zamestnávateľa nie je v zmluve uvedený a z uvedeného je zrejmé, že na základe predmetnej zmluvy mal navrhovateľ vykonávať činnosti, ktoré patria do okruhu najzákladnejších činností vykonávaných štatutárnym orgánom a z obsahu tejto zmluvy nevyplýva základná charakteristika závislej práce, ako podmienky pre vznik pracovného pomeru. Taktiež znenie článku 6 predmetnej zmluvy nenasvedčuje existencii, pracovného pomeru medzi účastníkmi, keď podľa tohto článku mala byť členovi predstavenstva daná k dispozícii 12x mesačne suma vo výške 50.000,- Sk na dôchodkové zabezpečenie a táto suma mu mohla byť vyplatená ako odmena alebo podľa jeho prania prevedená priamo na zákonne uznanú dôchodkovú poisťovňu alebo budúce zabezpečenie. Vykonaným dokazovaním ďalej bolo preukázané, že navrhovateľ sa sám prihlásil do sociálnej poisťovne, ako dobrovoľne poistená osoba, odporca ho neprihlásil ani neplatil odvody za navrhovateľa ako za zamestnanca.

Pokiaľ navrhovateľ poukázal vo svojom odvolaní na rozsiahle pracovné povinnosti generálneho riaditeľa vyplývajúce z organizačného poriadku odporcu, ide o činnosti

vyplývajúce z riadiacej funkcie, pričom súd prvého stupňa správne poukázal na to, že v danom prípade generálny riaditeľ koná ako štatutárny orgán, keď podľa organizačného poriadku je práve výkon funkcie generálneho riaditeľa spojený s funkciou predsedu predstavenstva a teda bez výkonu funkcie predsedu predstavenstva, nemôže navrhovateľ vykonávať ani funkciu generálneho riaditeľa.

Odvolačí súd sa preto stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že zmluvou uzavretou medzi účastníkmi dňa 01. 10. 2003 nevznikol medzi nimi pracovný pomer a taktiež nevznikol ani na základe zmluvy uzavretej medzi účastníkmi dňa 02. 01. 1999 predmetom ktorej je taktiež výkon funkcie člena predstavenstva a funkcie predsedu predstavenstva spoločnosti odporcu. Tomuto záveru nasvedčuje aj skutočnosť, že navrhovateľ bol od 01. 01. 1999 v pracovnom pomere so zamestnávateľom W. (správne má byť zrejme „W.“, pozn.) so sídlom S., na základe pracovnej zmluvy zo dňa 04. 01. 1999, ktorou bol prijatý ako adept na manažérsku funkciu a ktorý bol ukončený listom odporcu zo dňa 31. 03. 2010 ku dňu 30. 09. 2010, pričom zmluvu o výkone činností s odporcom uzavrel dňa 01. 10. 2003 a vypovedaná bola ku dňu 30. 09. 2010, a teda počas trvania zmluvného vzťahu s odporcom bol navrhovateľ v riadnom pracovnom pomere v materskej spoločnosti odporcu so sídlom v Rakúsku.

Navrhovateľ k odvolaniu predložil aj ďalšie listinné dôkazy, a to rokovací poriadok predstavenstva U. a. s. a pracovný poriadok U. a. s., avšak neuviedol žiaden dôvod, pre ktorý by tieto doklady bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa a preto odvolací súd na tieto listinné dôkazy nemôže prihliadať, keď neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa a v danom prípade nie sú splnené podmienky pre tento odvolací dôvod v zmysle § 205a ods. 1 písm. a) až d) O. s. p. Pokiaľ navrhovateľ navrhol vykonať dôkaz výsluchom pána Dir. Mag. P. G., ktorý bol predsedom predstavenstva a generálnym riaditeľom spoločnosti W. a. s. a pri ukončení jeho činnosti k 31. 12. 2011 bolo podľa tvrdenia navrhovateľa výslovne žiadané ukončiť pracovný pomer, odvolací súd tento dôkaz posúdil ako nadbytočný, keď výpoveď uvedeného svedka nemôže byť relevantná pre posúdenie existencie pracovného pomeru medzi účastníkmi, a to najmä vzhľadom na obsah zmlúv uzavretých medzi navrhovateľom a odporcom – a to dňa 01. 10. 2003, ako aj 02. 01. 1999, z ktorého vyplýva absencia základnej charakteristiky závislej práce, ako

podstatného znaku pracovného pomeru vykonávaného na základe ustanovení Zákonníka práce a na základe pracovnej zmluvy.

Obsah odvolania odporcu nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v nich uvedených, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie.»

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu smeruje sťažnosť sťažovateľa.

3.1 Sťažovateľ v nej vyčíta rozsudkom okresného súdu i krajského súdu nesprávne právne posúdenie veci. Oba súdy podľa neho nevzali do úvahy, že podľa § 7 ods. 3 Zákonníka práce môže byť zamestnancom aj štatutárny orgán, čo potvrdzuje i komentár prof. Barancovej citovaný v rozsudku krajského súdu. Slovné spojenie „celá pracovná sila“ použité v bode 1 zmluvy z 1. októbra 2003 pokrýva aj činnosti, ktoré nie sú vyhradené predsedovi predstavenstva poisťovne. V dôsledku toho sa na sťažovateľa vzťahovali ustanovenia pracovného poriadku poisťovne, ako aj povinnosti zamestnanca ustanovené v § 81 Zákonníka práce. Časť jeho práce sa prekrýva s povinnosťami vedúceho zamestnanca ustanovenými v § 82 Zákonníka práce. Zároveň sťažovateľ vykonával pre poisťovňu napríklad aj vývoj produktov a školenia pre zamestnancov a poisťných poradcov poisťovne, čo je podľa sťažovateľa závislou prácou vykonávanou v pracovnom pomere.

Zmluva z 1. októbra 2003 je podľa sťažovateľa zmluvou pracovnou, čo podľa neho vyplýva z výkladu

- gramatického (pojmy „*Dienstvertrag*“, pracovný pomer, plat namiesto odplaty, dovolenka),
- vôľového (pričom vôľu mal preukázať výsluch predsedu dozornej rady),
- z hľadiska účelu zmluvy (účel mal byť preukázaný výsluchom Dir. Mag. P. G.).

Podľa sťažovateľa súdy zanedbali aplikáciu ustanovenia § 120 ods. 1 OSP, keď z úradnej povinnosti nevykonali dôkazy organizačným, pracovným a rokovacím poriadkom poisťovne, ako aj výsluchom jej zamestnancov a poisťných poradcov.

Z toho sťažovateľ uzavrel, že *„pomer skutočností jednoznačne svedčiacich v prospech pracovného pomeru založeného zmluvou medzi sťažovateľom a žalovaným jednoznačne svedčí v prospech sťažovateľa a potvrdzuje nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom, ktoré už vôbec neriešili neplatnosť skončenia pracovného pomeru pre absenciu zákonných náležitostí výpovede.*

Ani pri najmenej priaznivom výklade v prospech sťažovateľa sa nedajú vylúčiť pochybnosti, že by sa v danej veci jednalo iba o obchodno-právny vzťah.“

3.2 Uvedenými nedostatkami rozsudkov oboch súdov došlo podľa sťažovateľa k porušeniu práva na *„domáhanie sa svojho práva zákonom ustanoveným postupom podľa čl. 46 ods. 1“* ústavy v spojení s Občianskym súdnym poriadkom a zákonom Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), ďalej práva na *„vlastnenie majetku podľa čl. 20 ods. 1“* ústavy, pričom *„(za majetok sa má v tomto prípade považovať mzda, ktorá by bola vyplatená sťažovateľovi, ak by nedošlo k neplatnému skončeniu pracovného pomeru)“*, ako aj práva na *„spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1“* dohovoru.

Uvedené práva boli podľa sťažovateľa porušené tým, že ani krajský súd si nespĺnil svoju *„základnú povinnosť rozhodnúť spravodlivo... účinky uvedeného nesprávneho právneho posúdenia v právnej interpretácii a aplikácii sú nezlučiteľné s Ústavou SR a Dohovorom vo vyššie uvedených právach. Právne závery všeobecných súdov boli zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a preto z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň mali za následok porušenie vyššie uvedených základných práv podľa Ústavy SR ako aj podľa Dohovoru“*.

Sťažovateľ pripomenul ustálenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa obsahu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy (napríklad III. ÚS 271/05) a doplnil, že „rozsudok OS BA II (t. j. okresného súdu) a KS BA (t. j. krajského súdu) boli vecne nesprávne a nepreskúmateľné pre ich arbitrárnosť (odôvodnenie týchto uznesení nevychádzalo zo zásad formálnej logiky, čím bolo porušené právo sťažovateľov na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia).

Došlo k vydaniu nezákonných rozhodnutí – rozsudok OS BA II a KS BA, Krajský súd Bratislava mal právomoc už rozsudok OS BA II zrušiť alebo zmeniť, a aj keď bola nezákonnosť zjavne preukázaná a odôvodnená, Krajský súd Bratislava (ani Okresný súd Bratislava II) nezohľadňoval argumenty sťažovateľa, nezákonný rozsudok OS BA II potvrdil, nepripustil dovolanie (napriek tomu, že išlo o vec zásadného právneho významu) a porušil tak právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

V zmysle ust. § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. je súd vo svojom odôvodnení povinný stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzať a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd musí dbať na to, aby bolo primerane odôvodnenie uznesenia presvedčivé. Ak súd pri odôvodňovaní uznesenia nepostupuje spôsobom, ktorý určuje ust. § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p., dochádza nielen k tomu, že uznesenie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu má súd povinnosť svoje rozhodnutie odôvodniť, pričom odôvodnenie musí dovoľovať účastníkom konania posúdenie, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.“. Podľa sťažovateľa konajúce súdy tieto požiadavky nenaplnili.

V závere sťažnosti sťažovateľ odôvodňuje svoju požiadavku na primerané finančné zadost'učinenie v sume 33 000 € jednak tým, že nemohol v dôsledku straty zamestnania uspokojiť potreby rodiny, ďalej tým, že jeho manželka potrebuje bezodkladnú liečbu, ako aj tým, že mu hrozí bezprostredná ujma v podobe dražby, resp. exekúcie bytu zaťaženého záložným právom.

3.3 Na základe uvedených námietok sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Práva sťažovateľa na

- domáhanie sa svojho práva zákonom ustanoveným postupom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR,

- vlastníctvo majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR,

- a právo na spravodlivý súdny proces podľa článku čl. 6 ods. 1 Dohovoru boli rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 17C/203/2010-207 zo dňa 29. 09. 2011, a rozsudkom Krajského súdu Bratislava č. k. 8Co/7/2012-244 zo dňa 19. 06. 2012 porušené.

II. Rozsudok Krajského súdu Bratislava č. k. 8Co/7/2012-244 zo dňa 19. 06. 2012 sa zrušuje.

III. Vec sa vracia späť Krajskému súdu Bratislava na ďalšie konanie.

IV. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie...

V. Okresný súd Bratislava II a Krajský súd Bratislava sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy právneho zastúpenia...“

II.

Posúdenie vecí ústavným súdom

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval, pričom ju skúmal z hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb, ak namietajú porušenie tam označených práv, ak o nich nerozhoduje iný súd. Predpokladmi prípustnosti sťažnosti podľa citovaného zákonného článku je tak jednak tvrdenie sťažovateľa, že označeným aktom verejnej moci došlo k porušeniu jeho práva zaručeného

ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, jednak neexistencia iného orgánu, ktorý tomuto právu môže pred uvedeným aktom verejnej moci poskytnúť (alebo už poskytol) ochranu.

V prerokováanej veci rozhodovali okresný súd i krajský súd podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Z ustanovenia § 201 ods. 1 OSP vyplýva, že proti prvostupňovému rozsudku je v zásade prípustné odvolanie, ktoré sťažovateľ aj podal a krajský súd ho prerokoval. Vzhľadom na efektívne možnosti odvolacieho súdu napraviť zistené nedostatky (§ 213 a § 220, resp. § 221 OSP) preto v tomto rozsahu existoval iný orgán, ktorý mohol poskytnúť ochranu právu sťažovateľa pred jeho tvrdeným porušením zo strany okresného súdu, ktorý mu túto ochranu aj poskytol.

Ustanovenie § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ukladá ústavnému súde odmietnuť sťažnosť, na ktorej prerokovanie nie je daná právomoc ústavného súdu. Podľa toho, čo už bolo uvedené, nemá ústavný súd právomoc na prerokovanie sťažnosti, pokiaľ smeruje proti rozsudku okresného súdu, v dôsledku čoho ju bolo treba odmietnuť (zhodne napríklad I. ÚS 428/2012, prípadne II. ÚS 420/2012 a tam citovaná prejudikatúra).

Ústavný súd sa tak jednotlivými námietkami sťažovateľa môže zaoberať len vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 7/2012-244 z 19. júna 2012.

6. Prvá námietka sťažovateľa sa týka porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

6.1 Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157

ods. 2 OSP, v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia rozsudku. Ustanovenie § 167 ods. 2 OSP, ktoré ustanovuje primerané použitie ustanovení o rozsudku aj na uznesenia, sa pritom (napriek sťažovateľovmu odkazu naň) v prerokúvanej veci nepoužije, keďže napadnuté rozhodnutia majú formu rozsudkov.

Ústavný súd, ktorého úlohou je v zmysle čl. 124 ústavy ochrana ústavnosti, nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (podobne už II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). V dôsledku toho sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi (vrátane ich procesného postupu) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (zhodne napríklad I. ÚS 225/03, IV. ÚS 158/09). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu zásadne len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04).

6.2 Ústavný súd nevidí v skutkových a právnych záveroch uvedených v rozsudkoch okresného súdu i krajského súdu nič ústavne dramatické, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej akceptovateľnosti. Zistenie, že „*Dienstvertrag*“ z 1. októbra 2003 upravuje vzťah medzi sťažovateľom a poisťovňou pri výkone funkcie člena, resp. predsedu predstavenstva, má oporu vo vykonanom dokazovaní a v obsahu tejto zmluvy – už jej úvodná veta sa odvoláva na vymenovanie sťažovateľa do tejto funkcie, sťažovateľ sa v celej zmluve (okrem záhlavia) dôsledne označuje ako „*Vorstandsmitglied*“, teda „člen predstavenstva“, a v bode 7 sa trvanie zmluvy zreteľne viaže okrem iného na výkon tejto funkcie. Za týchto okolností v spojení s ďalšími dôkazmi (neprihlásenie sťažovateľa na povinné sociálne poistenie a vymedzenie postavenia generálneho riaditeľa v organizačnom poriadku) považuje ústavný súd za logický postup okresného súdu, ktorý posudzoval zmluvu podľa jej obsahu a ustálil, že ide o zmluvu, ktorej predmetom je výkon funkcie člena predstavenstva.

Názor, že výkon funkcie štatutárneho orgánu alebo jeho člena nemožno vykonávať v pracovnom pomere, resp. že výkon takejto funkcie nemôže byť druhom práce dohodnutým v pracovnej zmluve, prevzali okresný súd aj krajský súd z názorov doktríny (prof. Helena Barancová) a ústavný súd tieto názory nepovažuje za ústavne neakceptovateľné. Sťažovateľ taktiež neuviedol žiadne ustanovenie ústavy alebo dohovoru, resp. žiadne základné právo alebo slobodu, s ktorými by bol tento výklad v rozpore. Ústavný súd však pripomína, že povinnosť takeého tvrdenia zaťažuje sťažovateľa a ústavný súd je viazaný podaným návrhom (sťažnosťou), čo vyplýva z ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde (porov. napríklad IV. ÚS 106/2013 a IV. ÚS 74/04).

Okresný súd aj krajský súd tak mali v podstate dve možnosti: buď kvalifikovať „*Dienstvertrag*“ z 1. októbra 2003 ako neplatnú pracovnú zmluvu, pretože dohodnutým druhom práce je výkon funkcie člena štatutárneho orgánu (predstavenstva), alebo ju považovať za platnú zmluvu o výkone funkcie člena orgánu poisťovne v zmysle § 66 ods. 3 Obchodného zákonníka. Pokiaľ oba súdy zvolili taký výklad zmluvy, ktorý ju zachováva v platnosti, nemožno ich postupu z ústavného hľadiska nič vytknúť (porov. k preferencii platnosti zmlúv už I. ÚS 242/07).

6.3 Ústavný súd taktiež zastáva názor, že pojem „celá pracovná sila“ v bode 1 zmluvy z 1. októbra 2003 nevymedzuje druh práce, ktorý mal sťažovateľ pre poisťovňu vykonávať, ale skôr intenzitu jeho povinností z tejto zmluvy, teda mieru, s akou sa má venovať plneniu úloh člena, resp. predsedu predstavenstva, ktoré mu zo zmluvy z 1. októbra 2003 vyplývali.

Ďalej, i keď sa krajský súd ani okresný súd touto otázkou nezaoberali, považuje ústavný súd za potrebné doplniť, že nie je úplne pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že pojem „*Dienstvertrag*“ v nemeckom jazyku označuje vždy ekvivalent slovenského pojmu „pracovná zmluva“ v zmysle slovenských pracovnoprávných predpisov (t. j. § 42 a nasl. Zákonníka práce). Predovšetkým treba uviesť, že tento pojem má rozdielny význam v právnej terminológii Spolkovej republiky Nemecko na jednej strane a Rakúskej republiky na strane druhej (porov. Strasser, R. *Abhängiger Arbeitsvertrag oder freier Dienstvertrag*.

Eine Analyse des Kriteriums der persönlichen Abhängigkeit. In: Das Recht der Arbeit, ročník 1992, s. 93 a nasl.). V Spolkovej republike Nemecko sa zmluva, ktorou sa povinný zaväzuje vykonávať práce (služby) v osobnej závislosti a ktorá teda zodpovedá pojmu „závislej práce“ podľa § 1 ods. 2 slovenského Zákonníka práce (v znení účinnom od 1. septembra 2007), označuje zásadne ako „Arbeitsvertrag“, kým pojmom „Dienstvertrag“ sa zásadne označuje taká zmluva, v ktorej sa povinný zaväzuje vykonávať práce (služby) v osobnej samostatnosti a nezávislosti. Naopak, rakúska právna terminológia nie je natoľko ostrá – prv uvedený typ zmluvy sa označuje ako „Dienstvertrag“ alebo „Arbeitsvertrag“, druhý typ sa označuje ako „freier Dienstvertrag“, teda „voľná služobná zmluva“. Vzhľadom na to, že skupina W., do ktorej patrí aj poisťovňa, má svoje sídlo v S. v Rakúsku, ústavný súd vychádza z toho, že sťažovateľ sa zrejme dovoľáva skôr rakúskeho než (spolkovo)nemeckého významu tohto pojmu. Aj rakúska doktrína však uvádza, že na posúdenie právnej povahy zmluvy nie je podstatné jej označenie, ale spôsob, akým sa v konkrétnom prípade plní záväzok z nej (porov. z posledného obdobia napr. Risak, M. Arbeitsrechtliche Folgen des falschen Status eines Mitarbeiters bzw. einer Mitarbeiterin. Dienstvertrag – freier Dienstvertrag – Werkvertrag. Zeitschrift für Arbeits und Sozialrecht. Sonderheft ZAS-Seminar 2012, s. 131). Preto samo označenie „Dienstvertrag“ nemá bez ďalšieho za následok kvalifikáciu zmluvy medzi sťažovateľom a poisťovňou z 1. októbra 2003 ako pracovnej zmluvy podľa Zákonníka práce, ale je potrebné posudzovať jej obsah, ako to napokon urobili okresný súd i krajský súd vo svojich rozsudkoch.

Len na dôvažok ústavný súd dopĺňa, že zmluvy o výkone práce s členom predstavenstva akciovej spoločnosti v zmysle § 75 rakúskeho Akciového zákona (Aktiengesetz) sa podľa rakúskej judikatúry [porov. uznesenie rakúskeho Najvyššieho súdu (OGH) z 24. apríla 1996, sp. zn. 9 ObA 2003/96s] považujú štandardne za „freie Dienstverträge“, „voľné služobné zmluvy“, pri ktorých poskytovateľ prác nie je v osobnej závislosti voči tomu, komu práce poskytuje, čo vyplýva z toho, že podľa ustanovenia § 70 ods. 1 Akciového zákona predstavenstvo riadi akciovú spoločnosť na vlastnú zodpovednosť, teda nie je viazané príkazmi iných orgánov spoločnosti (porov. Jabornegg, P., Resch, R., Strasser, R. Arbeitsrecht. 3. vydanie. Viedeň : MANZ, 2008, s. 13). Aj to podľa názoru ústavného súdu spochybňuje tvrdenia sťažovateľa o tom, že zmluva medzi

ním a poisťovňou z 1. októbra 2003 uzavretá v nemeckom jazyku a označená ako „Dienstvertrag“ sa s ohľadom na ukotvenie celej skupiny W. v rakúskom právnom prostredí má úplne jednoznačne považovať za pracovnú zmluvu na výkon závislej práce v zmysle Zákonníka práce.

6.4 Ústavný súd sa nestotožňuje s tvrdeniami sťažovateľa o tom, že k porušeniu jeho práv malo dôjsť tým, že okresný súd nevykonal ďalšie dokazovanie z úradnej povinnosti. Predovšetkým ustanovenie § 120 ods. 1 tretej vety OSP, ktorého sa sťažovateľ (zrejme) dovoľáva, neukladá súdu vykonať ďalšie dôkazy i nad rámec dôkazných návrhov účastníkov konania, ale mu len dáva možnosť takéto dokazovanie vykonať. Povinnosť riadne a úplne zistiť skutočný stav veci bola z Občianskeho súdneho poriadku už dávnejšie vypustená (porov. § 6 a § 153 ods. 1 OSP v znení účinnom pred 1. januárom 1992). Podľa dnešného ustanovenia § 153 ods. 1 OSP rozhoduje súd na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov a na základe nesporných skutočností. Pravidlom preto zostáva dispozičná maxima a prerokovacia zásada, teda povinnosť účastníkov konania navrhnuť dôkazy na dokázanie svojich tvrdení, pričom súd vyberie, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 120 ods. 1 prvá a druhá veta OSP). Možnosť súdu doplniť dokazovanie ďalšími dôkazmi *ex officio* má byť len poisťkou v prípadoch, v ktorých dôkazy vykonané na návrh účastníkov neumožňujú súdu dospieť k žiadnym skutkovým zisteniam. Účastník sa preto nemôže oprávnene spoliehať na povinnosť súdu nahradiť jeho nedostatočnú dôkaznú aktivitu vlastnou činnosťou.

Ústavný súd už vo svojej judikatúre vyslovil, že súd spravidla neporuší základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ak vo veci koná v súlade s príslušnými procesnými predpismi, najmä s Občianskym súdnym poriadkom (porov. napr. I. ÚS 64/2012 – bod 22, II. ÚS 193/2013, časť II.1). V prerokúvanej veci dospeli sudy na základe obsahu zmluvy z 1. októbra 2003, neprihlásenia sťažovateľa zo strany poisťovne na povinné sociálne poistenie a obsahu organizačného poriadku k záveru, že pomer sťažovateľa k poisťovni nie je pracovným pomerom, ale výkonom funkcie člena (predsedu) predstavenstva v zmysle § 66 ods. 3 Obchodného zákonníka, a tieto skutkové zistenia ústavný súd nepovažuje za nijako arbitrárne (pozri bod 6.2 tohto uznesenia). Preto

z ústavného hľadiska nemožno okresnému súdu ani krajskému súdu vytknúť, že nevykonali z úradnej povinnosti ďalšie dokazovanie pracovným poriadkom alebo rokovacím poriadkom, ako im to umožňuje (ale neukladá) ustanovenie § 120 ods. 1 OSP.

Pokiaľ ide o námietku nepripustenia dovolania podľa § 238 ods. 3 OSP, treba uviesť, že sťažovateľ žiaden návrh v tomto zmysle nepredniesol. Beztak však podľa názoru ústavného súdu možno mať pochybnosti o tom, či výklad určitej konkrétnej (a v zásade neopakovateľnej) zmluvy možno považovať za vec po právnej stránke zásadného významu, ako to predpokladá ustanovenie § 238 ods. 3 OSP.

6.5 Ústavný súd preto dospel k záveru, že k zásahu do základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy nemohlo dôjsť.

7. Ďalšia námietka sťažovateľa smeruje k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd však v tejto súvislosti považuje za potrebné pripomenúť judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej jeho úlohou nie je pri aplikácii uvedeného ustanovenia preskúmať a naprávať skutkové či právne chyby národných súdov, pokiaľ nemali za následok porušenie práv alebo slobôd zaručených dohovorom. Ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru neurčuje pravidlá prípustnosti alebo hodnotenia dôkazov, čo je predovšetkým úlohou národných súdov. Z pohľadu tohto ustanovenia je podstatné, či konanie ako celok vrátane vykonávania dokazovania bolo spravodlivé (porov. napríklad Popivčák proti Slovensku, sťažnosť č. 13665/07, rozsudok zo 6. decembra 2011, ods. 56).

Vzhľadom na to, že uvedené princípy sa zhodujú s judikatúrou ústavného súdu k čl. 46 ods. 1 ústavy, odkazuje ústavný na odôvodnenie v bodoch 6.2 až 6.4 s rovnakým záverom, teda že k tvrdnému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru nemohlo dôjsť.

8. Ustanovenie čl. 20 ods. 1 ústavy zaručuje okrem iného právo vlastníť majetok. Ústavný súd už vo svojej skoršej judikatúre (I. ÚS 59/94, I. ÚS 43/97) uviedol, že porušenie tohto práva predpokladá existujúce vlastnícke právo sťažovateľa a jeho obsahom nie je

právo „na vlastníctvo“, teda právo nadobudnúť vec do vlastníctva (napr. I. ÚS 128/95). V následnej judikatúre ústavný súd podľa vzoru judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru rozšíril ochranu poskytovanú ustanovením čl. 20 ods. 1 ústavy aj na pohľadávky, pokiaľ predstavujú „legitímne očakávanie“, teda dostatočne určité právo na získanie majetku (porov. napríklad III. ÚS 60/04). V prerokúvanej veci sťažovateľ považuje za svoju pohľadávku chránenú ustanovením čl. 20 ods. 1 ústavy nárok na mzdu, na ktorú by bol mal nárok, keby nebolo došlo ku skončeniu (podľa neho neplatnému) jeho údajného pracovného pomeru k poisťovni. Podľa názoru ústavného súdu je však takýto nárok príliš hypotetický na to, aby mohol požívať ochranu čl. 20 ods. 1 ústavy. V prerokúvanej veci bolo totiž sporné už to, či vôbec pomer sťažovateľa k poisťovni bol pracovný alebo obchodný, pričom krajský súd i okresný súd túto otázku vyriešili tak, že ide o pomer pracovný a výpoveď z neho je platná. Ústavný súd už odôvodnil, že tento záver nepovažuje za ústavne neakceptovateľný. Potom ale treba vychádzať z toho, že sťažovateľ nenaplnil podmienky na vznik nároku na mzdu (odmenu) v súlade s právnym poriadkom, keďže zmluva, z ktorej svoj (údajný) nárok odvodzuje, už platne zanikla.

Tým je vylúčené, aby bolo možné uvažovať o tom, že rozsudkom krajského súdu bolo zasiahnuté do práva sťažovateľa vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy.

9. Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietnuť okrem iného takú sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená. Za zjavne neopodstatnenú sa podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu považuje najmä taký návrh (taká sťažnosť), ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva označeného sťažovateľom, pretože nie je daná jeho vzájomná súvislosť s napadnutým postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06). Z uvedených dôvodov je zrejmé, že napadnutý rozsudok krajského súdu už na prvý pohľad (*prima facie*) netrpí nedostatkami tvrdenými sťažovateľom. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že ju treba v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

III.

Záver

10. Z už uvedeného tak vyplýva, že v časti, v ktorej sťažnosť smeruje proti rozsudku okresného súdu č. k. 17 C 203/2010-207 z 29. septembra 2011, nemá ústavný súd právomoc na jej prerokovanie, a v časti, v ktorej smeruje proti rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 7/2012-244 z 19. júna 2012, je zjavne neopodstatnená. Vzhľadom na to senát ústavného súdu sťažnosť ako celok na neverejnom zasadnutí odmietol v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené vo výroku. Tým je sťažnosť vybavená v celom rozsahu vrátane požiadavky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013